

Nye solvensregler i Danmark – endnu et skridt på vejen mod Solvens II

”Nu kan vi ikke vente længere”

Sådan udtalte det danske Finanstilsyns direktør Ulrik Nødgaard på brancheorganisationen Forsikring & Pensions generalforsamling i november 2012. De kommende europæiske solvensregler, også kendt som Solvens II, var endnu en gang blevet udskudt – denne gang til 1. januar 2016, og Finanstilsynet mente på den baggrund, at der var behov for at ensarte beskyttelsen af forsikringstagerne allerede fra 2014 i Danmark.

Behovet for denne ensretning fulgte af, at der i de nuværende danske solvensregler er metodefrihed i opgørelsen af kapitalkravet, hvilket - meget naturligt - har medført, at pensions- og forsikringselskaber anvender forskellige opgørelsesmetoder. Under Solvens II ensrettes opgørelsesmetoden af kapitalkravet, så med udskydelsen heraf, fandt Finanstilsynet det nødvendigt selv at indføre ensartede regler for opgørelse af kapitalkravet.

Forsikrings- og pensionselskaberne havde på det tidspunkt allerede brugt mange ressourcer på at forberede sig til Solvens II. Med en udskydelse heraf på to år ønskede Finanstilsynet at sikre konvergens mellem ”Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne” og Solvens II. Branchen forholdt sig positive overfor dette, og understregede vigtigheden af konvergens.

Med ”Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne” tager Danmark således endnu et skridt mod Solvens II, og vil efter ikrafttrædelsen heraf fortsat være et af de lande, der er længst i forberedelserne til det nye solvensregime i 2016.

Nedenfor gennemgås Finanstilsynets nye tiltag mere detaljeret, men først en kort gennemgang af de nuværende solvensregler og det danske forsikringsmarked frem til nu.

Solvens I, Solvens 1½ og Solvens II

Solvens I er de gældende europæiske solvensregler. Her beregnes selskabets solvenskrav – dvs. den kapital et selskab skal være i besiddelse af, for at kunne overholde sine forpligtigelser overfor forsikringstagerne – uden særlig hensynstagen til den konkrete

sammensætning af de risici den enkelte virksomheds har påtaget sig (både på aktiv- og passivside). Således er der i de nuværende europæiske solvensregler dårlig sammenhæng mellem selskabets risikoprofil og kapitalkrav.

Det danske Finanstilsyn har derfor siden årtusindeskiftet løbende implementeret mere og mere risikobaserede solvensregler. Bl.a. introducerede tilsynet i 2007 det individuelle solvens behov – ISB – også kaldet Solvens 1½. Formålet hermed var at opnå et mere risikobaseret kapitalkrav og dermed bedre kundebeskyttelse.

Under ISB skal hvert enkelt selskab beregne sit solvensbehov på baggrund af de risici, det har påtaget sig, således at selskabet kan modstå en 200 års begivenhed (en krise af et sådant omfang at den i gennemsnit kun indtræder hvert 200. år). Der er metodefrihed i denne beregning, og et selskab kan desuden vælge at benytte et lavere sikkerhedsniveau (end en 200 års begivenhed), såfremt selskabet begrundet valget heraf.

Et selskab skal, som de danske regler er nu, være i besiddelse af en basiskapital, der som minimum svarer til den største værdi af minimumskapitalkravet (3),¹ kapitalkravet ifølge Solvens I (16) og kapitalkravet ifølge ISB (28). I parentes ses for, hvor mange danske livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser det givne kapitalkrav var bindende ultimo 2012.

Solvens II er de kommende europæiske solvensregler, hvorunder der skabes bedre balance mellem risikoprofil og kapitalkrav. Selve direktivet, som beskriver de tilsynsmæssige rammer, blev vedtaget i 2009, men de udfyldende bestemmelser er endnu ikke endelige.

Solvens II har været længe undervejs, og er blevet udskudt ad flere omgange, men med vedtagelsen af Omnibus II-direktivet i november 2013 er det nu besluttet, at Solvens II træder i kraft 1. januar 2016. Der er i særlige tilfælde givet mulighed for lange overgangsordninger på op til 16 år – så trods en snarlig ikrafttrædelse af Solvens II, kan der gå et stykke tid inden alle europæiske forsikringsselskaber er fuldt ovre på de mere risikobaserede solvensregler i Solvens II.

---

¹ Minimumskapitalkravet er fastsat til 1,2-3,7 mio. euro, alt efter forsikringsvirksomhedens karakter

Det danske forsikringsmarked – Et tilbageblik

I Danmark har der op til år 2000 været tradition for at udstede livsforsikringskontrakter med garantier og ret til bonus. Selskaberne har således skulle fastsætte diverse risici, herunder renten, omkostninger, levetid mv. betryggende og rimelige for at sikre at kunne overholde deres forpligtigelser overfor forsikringstagerne. Når alle risici er sat på den sikre side, opstår der forventeligt et overskud, som herefter skal fordeles retfærdigt mellem forsikringstagere og selskab.

Dette system fungerede problemfrit i mange år, men med bl.a. it-boblens brist i marts 2000 og terrorhandlingen 11. september samme år samt følgerne heraf (markante rentefald, styrtdyk på aktiemarkederne mm.), blev det nu svært for selskaberne at leve op til deres forpligtigelser.

Det danske Finanstilsyn bevægede sig derfor allerede umiddelbart efter årtusindeskiftet i retning af et mere risikobaseret tilsyn funderet på markedsværdier. Siden da har Finanstilsynet implementeret mange af hovedelementerne kendt fra de kommende europæiske solvensregler, Solvens II.

Som følge af det mere risikobaserede tilsyn har de danske selskaber over en årrække bevæget sig væk fra produkter med garantier og over i nye produkter med markedsrente. Dermed har selskaberne nedbragt deres risiko og skabt bedre balance mellem kapital og risikoprofil. Dette betød bl.a., at de danske selskaber stod relativt godt rustet, da finanskrisen indtraf i 2009.

Finanstilsynet gennemførte i 2010 en prøveberegning af Solvens II. Her viste det sig, at 107 ud af 121 danske pensions- og forsikringsselskaber ved udgangen af 2009 kunne klare det kommende solvenskapitalkrav under Solvens II. Siden da har flere selskaberne arbejdet målrettet på at nedbringe deres solvenskrav bl.a. gennem indgåelse af fusioner med andre selskaber, omlægning af aktiver, imødegåelse af risiko ved afdækning og genforsikring samt omlægning af produkter med rentegaranti til markedsrente. Det formodes på den baggrund at ingen af de danske selskaber vil have problemer med hverken at leve op til de nye krav under "Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne" eller under Solvens II.

Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne – På vej mod Solvens II

Finanstilsynets initiativ til ”Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne” omfatter ændring af tre danske bekendtgørelser: Bekendtgørelse om solvens og driftsplaner, Regnskabsbekendtgørelsen og Bekendtgørelse om basiskapital.

Det er Finanstilsynets ønske hermed at skabe størst mulig sammenhæng mellem regnskabs- og solvensregler samt sikre, at de kapitalelementer, der under Solvens II kan dække solvenskravet, implementeres i takt med det sikkerhedsniveau til kapitalkravet, der gælder under Solvens II.

Oprindeligt var det Finanstilsynets hensigt at implementere ændringer i alle tre bekendtgørelser med virkning fra 1. januar 2014. Dog er branchen og Finanstilsynet i dialog blevet enige om, at en omfattende ændring og implementering af alle tre bekendtgørelser pr. 1. januar 2014, ikke mindst af praktiske årsager, ikke er mulig. Således vil 2014 blive et overgangså, hvor kun Bekendtgørelse om solvens og driftsplaner vil blive ændret. Ikrafttrædelse af ændring af Regnskabsbekendtgørelsen og Bekendtgørelse om basiskapital udskydes til 1. januar 2015.

Bekendtgørelse om solvens og driftsplaner

Med ændringen af Bekendtgørelse om solvens og driftsplaner vil opgørelsen af solvensbehovet ligne den vi kender fra beregningen af solvensbehovet under Solvens II.

For langt de fleste selskaber skal solvensbehovet beregnes som ”det beløb, der er nødvendigt for, at forsikringssselskabet kan dække risikoen på den eksisterende forretning såvel som ny forretning, som forventes indtegnet inden for de følgende 12 måneder”. Det svarer til, at selskabet i tilfælde af en 200 års begivenhed, har hensat tilstrækkelig kapital til at modstå tabene.

Til denne beregning af solvensbehovet kan selskabet – ligesom under Solvens II – anvende en standardmodel, som er detaljeret beskrevet i bekendtgørelsen; selskabsspecifikke parametre og/eller en fuld eller partiel intern model. Disse metoder beskrives i nedenstående afsnit.

For de helt små selskaber² stilles der knap så omfangsrige krav til omgørelsen af solvensbehovet. Her skal det opgøres som "det beløb, der er resultatet af forsikringselskabets risikovurdering".

Standardmodellen - Forsimplinger og overgangsregler

Standardmodellen til beregning af solvensbehovet er kraftigt inspireret af beregningsmetoden fra de to tidligere europæiske prøveberegninger af Solvens II.

I forhold til Solvens II er der en række forsimplinger af nogle af beregningsmodulerne, som enten er meget komplekse eller som må specificeres i en dansk sammenhæng.³ Flere af disse forsimplinger har også været brugt i de europæiske prøveberegninger.

Som tidligere beskrevet vil 2014 blive et overgangsår med tilhørende overgangsløsninger. Dette grundet i, at det kun er Bekendtgørelse om solvens og driftsplaner der ændres i 2014, hvilket medfører skrapere kapitalkrav både for livs- og skadesforsikring.

I 2014 vil det således for livsforsikringselskaberne blive mulighed for at anvende en forsimplet metodik til opgørelse af hensættelser, og der vil for skadesforsikringselskaber blive gennemført en balanceret løsning, der giver mulighed for, at beregne hensættelserne efter en metodik, der ligger tættere på Solvens II end i den danske Regnskabsbekendtgørelse.

Under brug af simplifikationer og overgangsløsninger fastholdes et sikkerhedsniveau svarende til (minimum) en 200 års begivenhed.

Virksomhedsspecifikke parametre og interne modeller

Med ændring af Bekendtgørelse om solvens og driftsplaner bliver det, som nævnt, muligt at anvende virksomhedsspecifikke parametre og/eller en fuld eller partiel intern model. Dette er også hovedelementer i de kommende Solvens II-regler.

---

² For disse skal det bl.a. gælde, at forsikringselskabets årlige bruttopræmie ikke har oversteget 5 mio. euro i tre på hinanden følgende år.

³ Disse omfatter: look through, renterisici, kreditspændrisici, koncentrationsrisici, modpartsrisici, naturkatastroferisici – storm, menneskeskabte brandkatastroferisici samt præmie- og erstatningshensættelser.

Finanstilsynet har i relation til virksomhedsspecifikke parametre og interne modeller "vendt processen på hovedet" ift. Solvens II.

Selskabet skal således ikke igennem en længere præansøgningsproces og derefter have tilladelse til brug heraf før enten virksomhedsspecifikke parametre eller (partiel) intern model kan tages i anvendelse.

Under "Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne" skal et selskab, der ønsker at anvende en af disse løsninger, i stedet indsende et relativt kort brev herom til Finanstilsynet. Brevet skal indeholde en beskrivelse af en række punkter fastlagt i bekendtgørelsen. Selskabet kan umiddelbart herefter tage parametre eller model i anvendelse.

Finanstilsynet kan dog til enhver tid forlange at se detaljeret dokumentation af virksomhedsspecifikke parametre og/eller intern model, og kan desuden kræve at selskabet fremover skal beregne deres solvensbehov efter standardmodellen, såfremt selskabet ikke opfylder kravene til brug af virksomhedsspecifikke parametre eller (partiel) intern model.

Større ansvar i bestyrelsen – Valg af model og egen risikovurdering

Det bliver bestyrelsen i det enkelte selskabs ansvar at beslutte, hvilken model selskabet skal anvende til beregning af solvensbehov. Finder bestyrelsen det mest retvisende at benytte en (partiel) intern model, skal bestyrelsen have en overordnet forståelse af modellen samt være i stand til at udfordre modellens resultater. Endvidere skal bestyrelsen sikre, at modellen anvendes i selskabets risikovurdering og risikostyringssystem, samt at modellen løbende vedligeholdelse, således at den interne model til enhver tid giver et retvisende billede af selskabets solvensbehov.

Endvidere skal bestyrelsen mindst én gang om året foretage en risikovurdering af, om der i solvensbehovet er taget tilstrækkelig højde for alle væsentlige risici, som forsikringsselskabet er eller kan blive mødt med i dets strategiske planlægningsperiode. Denne vurdering er også kendt fra Solvens II som ORSA (Own Risk and Solvency Assessment).

Hvis forsikringsselskabet anvender standardmodellen til beregning af hele eller en del af solvensbehovet skal der i selskabets

risikovurdering særligt være fokus på de forskelle, der skyldes risici, som enten ikke er medtaget i eller over-/undervurderet i standardmodellen.

Endvidere skal risikovurderingen foretages umiddelbart efter væsentlige ændringer i forsikringsselskabets strategi, forretningsmodel, risikoprofil og risikotolerancegrænser.

Bestyrelsen skal endvidere beslutte en kapitalplan og en kapitalnødplan samt en politik for opgørelsen af solvensbehovet.

Rapportering

Der vil under "Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne" skulle indberettes et mindre udpluk af rapporteringsskemaerne⁴ kendt fra Solvens II samt et skema vedr. basiskapital kendt fra den nuværende ISB indberetning. Indberetningsskemaerne er baseret på de minimumskrav, som Finanstilsynet vurderer nødvendige for at kunne føre et effektivt tilsyn.

Skemaerne er tilpasset med få ændringer for at tage højde for danske forhold. Disse består i tilføjelse af poster knyttet til risikotillæg og forventet fremtidigt overskud.

Uanset om selskabet anvender virksomhedsspecifikke parametre og/eller en fuld eller partiel intern model, skal selskabet kvartalsvist indberette sit solvensbehov beregnet ved anvendelse af standardmodellen.

Endvidere er der krav om rapportering af egen risikovurdering (ORSA) jf. ovenfor. Første indberetning skal gennemføres i løbet af 2014, og herefter mindst en gang årligt, eller så ofte som en ny risikovurdering foretages.

Omkostninger forbundet med rapportering

Forsikring & Pension undersøgte i starten af 2012, hvilke omkostninger der vil være forbundet med at foretage rapportering under Solvens II. Det er her vigtigt at understrege, at der er tale om forventede omkostninger.

---

⁴ Balance, livsforsikringsforpligtelser, sundhedsforsikringsrisici, skadesforsikringsrisici og solvensbehov.

De årlige omkostninger til rapportering forventes at blive seksdoblet under Solvens II ift. i dag – fra 15 til 90 mio. kr. Desuden viste undersøgelsen, at alene implementeringsomkostninger vil beløbe sig i 260 mio. kr.

Dette understreger vigtigheden af at sikre konvergens mellem "Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne" og Solvens II. Alternativt vil selskaberne risikere, at format eller indhold ændres, inden Solvens II implementeres. Sker det, vil dele af deres investering være spildt, hvilket i sidste ende vil betyde højere omkostninger for forsikringstagerne.

Efter overgangsperioden – 2015 og frem til Solvens II

Som led i Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne vil Finanstilsynet fra 1. januar 2015 og frem mod Solvens II erstatte overgangsløsningen for 2014 med mere varige løsninger og herunder implementere ændringer Regnskabsbekendtgørelsen og Bekendtgørelse om basiskapital, så der i videst muligt omfang anvendes samme principper i relation til solvens- og regnskabsregler.

Det indebærer i realiteten, at markedsværdireglerne for livsforsikring og pension skal "opdateres", således at der bl.a. tages hensyn til de optioner i kontrakterne, der ligger i, at de kan omskrives til fripolicer og genkøbes. Desuden øges mulighederne for at dække tab med kundemidler i forhold til i dag.

Danmark – som allerede i dag er tæt på Solvens II – vil således fra 2015 være så tæt på Solvens II, som det synes muligt. Sådanne ændringer kommer ikke af sig selv – og selskaberne arbejder derfor intensivt på at blive klar til "Ensartet beskyttelse af forsikringstagerne".

Mette Daugaard